

Helseforetakene og SAS-streiken

Statsforvalterne i Troms & Finnmark og Nordland har ropt varsku om helsesituasjonen i landsdelen pga. pilotstreiken i SAS. Siden helsetilbudet er spesielt rammet, ville de orientere Statens Helsetilsyn for å få vurdert tvungen lønnsnemnd i denne konflikten også. Fungerende Sysselimester på Svalbard gikk også ut og proklamerte at det ikke var nok med dispensasjonene arbeidstakerorganisasjonene hadde innvilget for å opprettholde helsetilbudet på øygruppa. Statens representanter oppfordret regjeringa til å gripe inn.

Det er ikke fritt for at en tenker at helsetilbudet brukes aktivt for å få tvungen lønnsnemnd i denne konflikten og. Om ikke annet så ble statens representanters uttalelser stående som en trussel mot arbeidstakerorganisasjonen nå da forhandlingene startet opp igjen den 13. juli. For dersom streiken stoppes med tvungen lønnsnemnd, så går tvisten til rikslønnsnemnda. Resultatet vil der bli dårligere enn en aldri så liten innrømmelse fra SAS-ledelsen. Kan trusselen og meldinga om å følge konsekvensene av streiken tett på ha vært et forhandlingsinnspill?

Statens Helsetilsyn konkluderte med at det ikke var grunn til å gripe inn foreløpig. Mest sannsynlig var de kjent med at forhandlingene skulle tas opp igjen. Arbeidskonflikten kunne løses ved forhandlingsbordet. For dersom regjeringa hadde gått til tvungen lønnsnemnd i denne konflikten, så ville vi fått en spesiell situasjon. Streiken kunne fortsette i Sverige og Danmark, men stoppes i Norge. Det ville være avslørende for den rød-grønne regjeringa hvor lett de griper til lønnsnemnd. Vi ville fått demonstrert regjeringas forakt for organisasjons- og streikeretten i norsk arbeidsliv.

Om mine spekulasjoner er feile og at det er en reell fare for liv og helse i Nord-Norge og Svalbard, så må en stille spørsmål med helsepolitikken til regjeringa. Statsforvalterne har påpekt at det var vanskelig å få fløyet inn arbeidskraft, medisiner og utstyr når SAS-flyene ikke gikk. For det første så går det andre fly. Bør en se på om SAS har konkurransefordeler?

Skal vi ta de statlige representantene advarsel om drift av helseforetakene på alvor, så bør vi se på hvordan helseforetakene driftes. Utstrakt bruk av vikarer som må flys nordover, er særdeles dyrt i forhold til å ansette helsearbeidere fast. En må øke bemanninga på sykehusene, ikke styrke vikarbyråene og et uanstendig arbeidsliv. Kan det være slik at Helseforetakene er direkte interessert i at SAS-ledelsen angriper den nordiske arbeidsmodellen med fast ansettelse i ett og samme firma?

Fagfolk fra både forsvaret og helseforetakene flyes nordover. Det gjør landsdelen spesielt sårbar at staten løser sine behov for arbeidskraft med pendling. Hvis Nord-Norge ikke bare skal være råvareleverandør, må vi ha et fullverdig arbeidsliv og med fast bosetting. Arbeidsministeren må gjøre noe med dette om regjeringen skal være troverdig i meldinga om skjerping av regler for innleie av arbeidskraft.

Både i flybransjen og i helsevesenet er spørsmålet om innleie av arbeidskraft sentralt. Derfor kan det være på sin plass å vise til LOs handlingsplan vedtatt på siste kongress. Innleie fra bemanningsforetak undergraver faste ansettelser, lærlingeordningen og fagkompetansen ([4.3](#)). Det svekker arbeiderbevegelsen og tariffavtalenes betydning. Og de innleide har et belastende arbeidsmiljø, mindre medbestemmelse og mer detaljstyring. LO sluss for å avvikle bemanningsbransjen, og krever at myndighetene forbyr innleie i de mest kritiske områdene, som nettopp helse og flytrafikk er.

SAS-pilotene slåss for anstendig ansettelsesforhold og forsvar for en arbeidslivsmodell hele arbeiderklassen er tjent med å ha. SAS-ledelsen og statens helseforetak er derfor på kollisjonskurs med LO og arbeiderbevegelsen.

Frode Bygdnes